

Samsetning atvinnulífsins og líklegar breytingar næsta áratug

Páll Skúlason rektor Háskóla Íslands
Iðnþingi 14. mars 2003

Umgjörð til skilnings: kerfi og líf

- Stjórnkerfi
- Hagkerfi
- Menntakerfi

- Lífið – hin lifandi mannvera er:
 - skynjandi
 - hugsandi
 - skapandi

Undirstöðustofnanir

- Þjóðríki
 - rökvísi stjórn mála: réttlæti, lýðræði
- Fyrirtæki
 - rökvísi viðskipta- og efnahagslífs: arðsemi
- Menntastofnanir
 - rökvísi menningar og félagslífs: menntun

Rökvísinn – hugmyndir, aðferðir og gildismat

Sambætting vinnu og lærdóms

- Nú starfa yfir 1.800 stundakennarar við HÍ sem flestir hafa aðalstarf annars staðar í þjóðfélaginu
- Árlega koma yfir 12.000 nemendur á námskeið Endurmenntunar HÍ
- Æ fleira starfsfólk fyrirtækja tengist menntakerfinu sem nemendur og/eða kennarar
- Rannsóknaverkefni nemenda og kennara eru tengd fyrirtækjum
- Bilið milli skóla og fyrirtækja minnkar

Einkenni á samtímanum

- Hnattvæðing: Menningarlegar, pólitískar og efnahagslegar breytingar
- Bylting í tengslum og samskiptum
- Aukin eftirspurn eftir menntuðu vinnuafli
- Markaður fyrir kennslu og rannsóknir
- Menntun sem atvinnugrein

Áhrif hnattvæðingar

- Rótleysi
 - við sem áhorfendur: getum við séð heiminn sem heild?
- Öryggisleysi
 - við sem gerendur: hvernig tryggjum við tilveru okkar?
- Þrá eftir merkingu: einveru, samveru og ævintýrum
 - við sem ferðalangar: hvert eigum við að fara?

Hver erum við?

- Við sem Íslendingar
 - Þjóð: tunga, saga, land
- Við sem einstaklingar
 - Heimur: erlendar tungur, tæknikunnátta, viðskipt
- Við sem hugsandi verur
 - Alheimur: alveran, guð

Einkenni atvinnulífs: mannauðsstjórnun

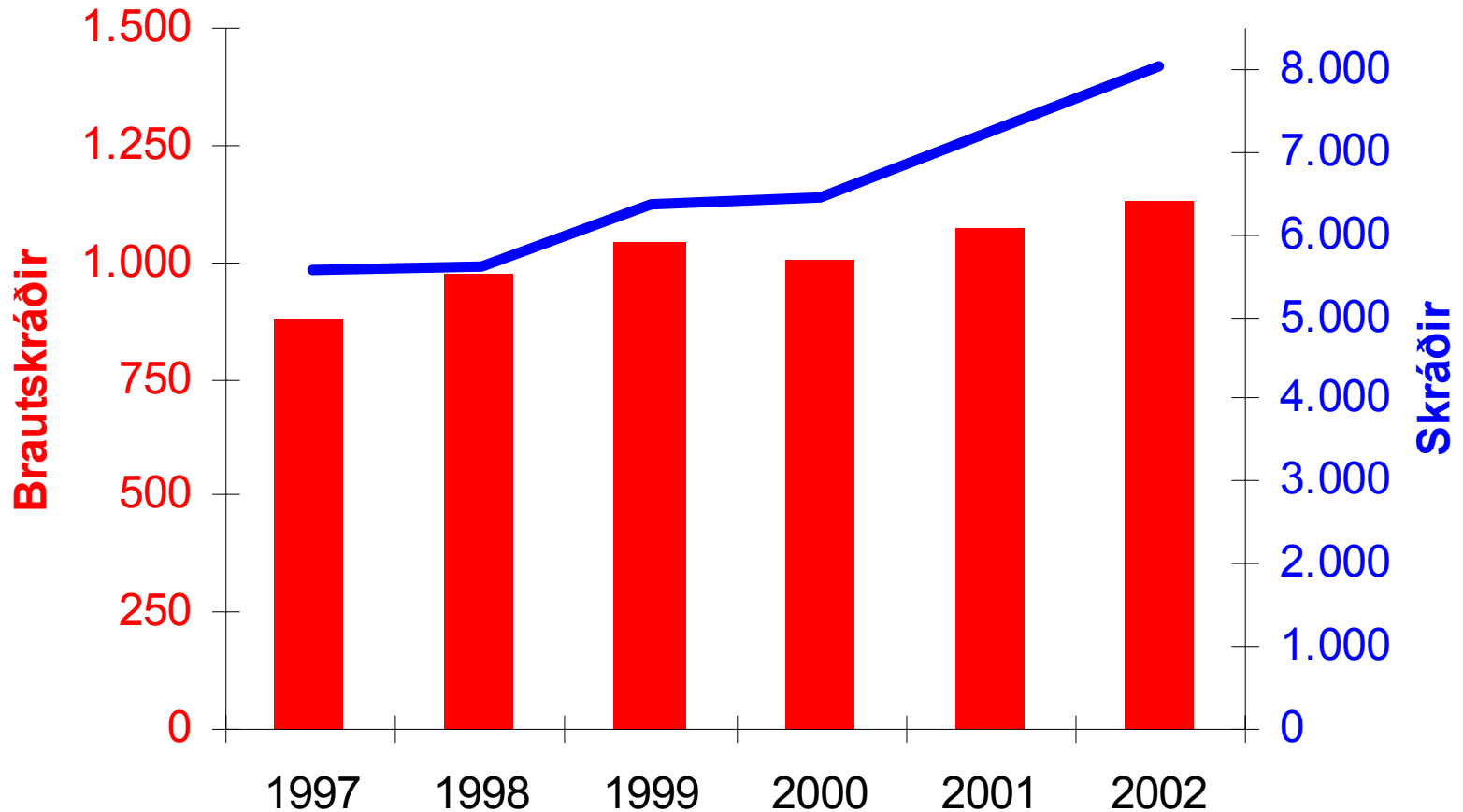

- Aukin áhersla á mannauð
- Aukið óöryggi starfsfólks vegna sífelldra breytinga
- Spenna, álag og áreiti fylgir störfum fólks
- Leiðindi, kvíði og tómleiki sækja að

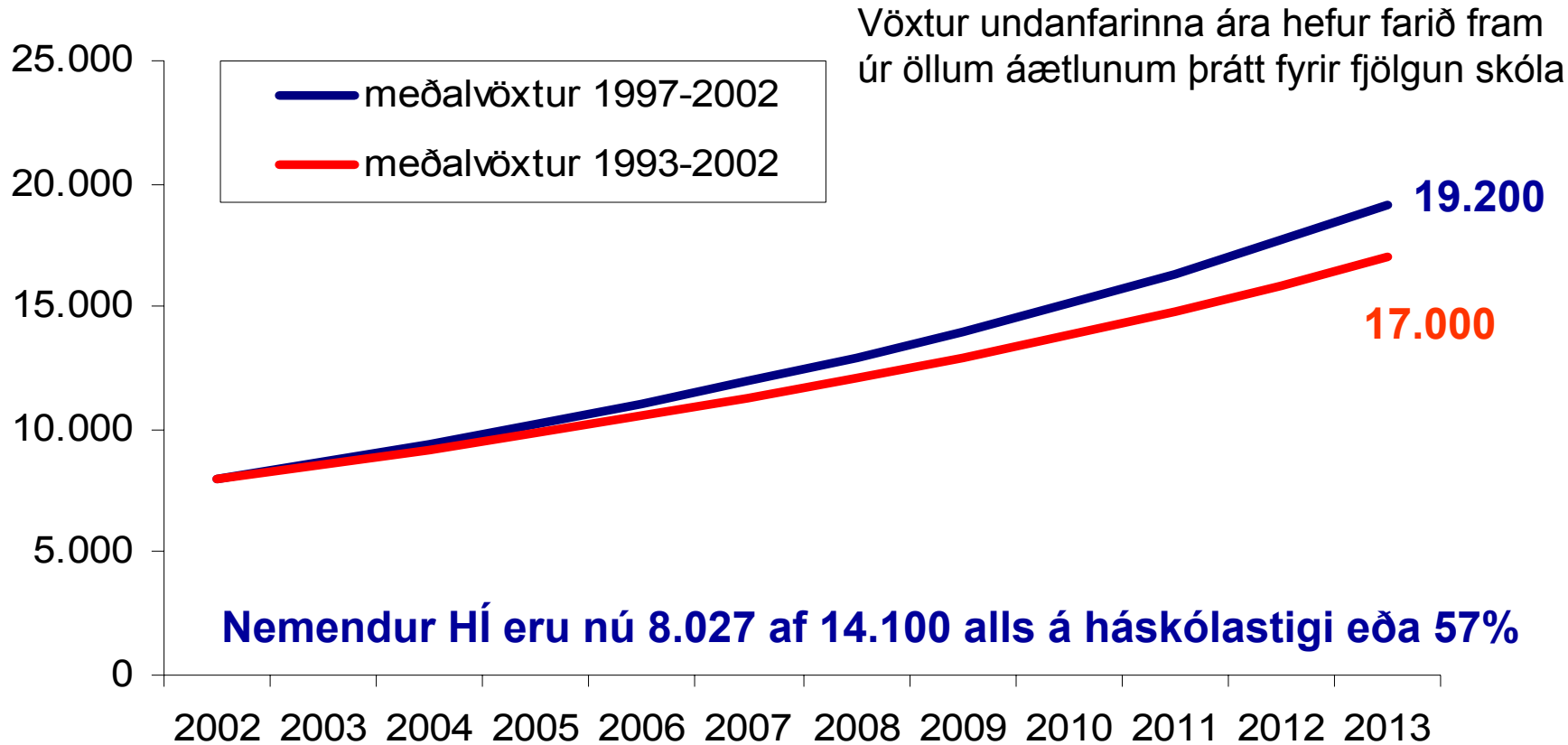
Vöxtur Háskóla Íslands

Nemendum hefur fjölgað um 44% frá árinu 1997

Brautskráðum nemendum fjölgaði úr 880 árið 1997 í 1128 í fyrra

Spá um fjölgun nemenda

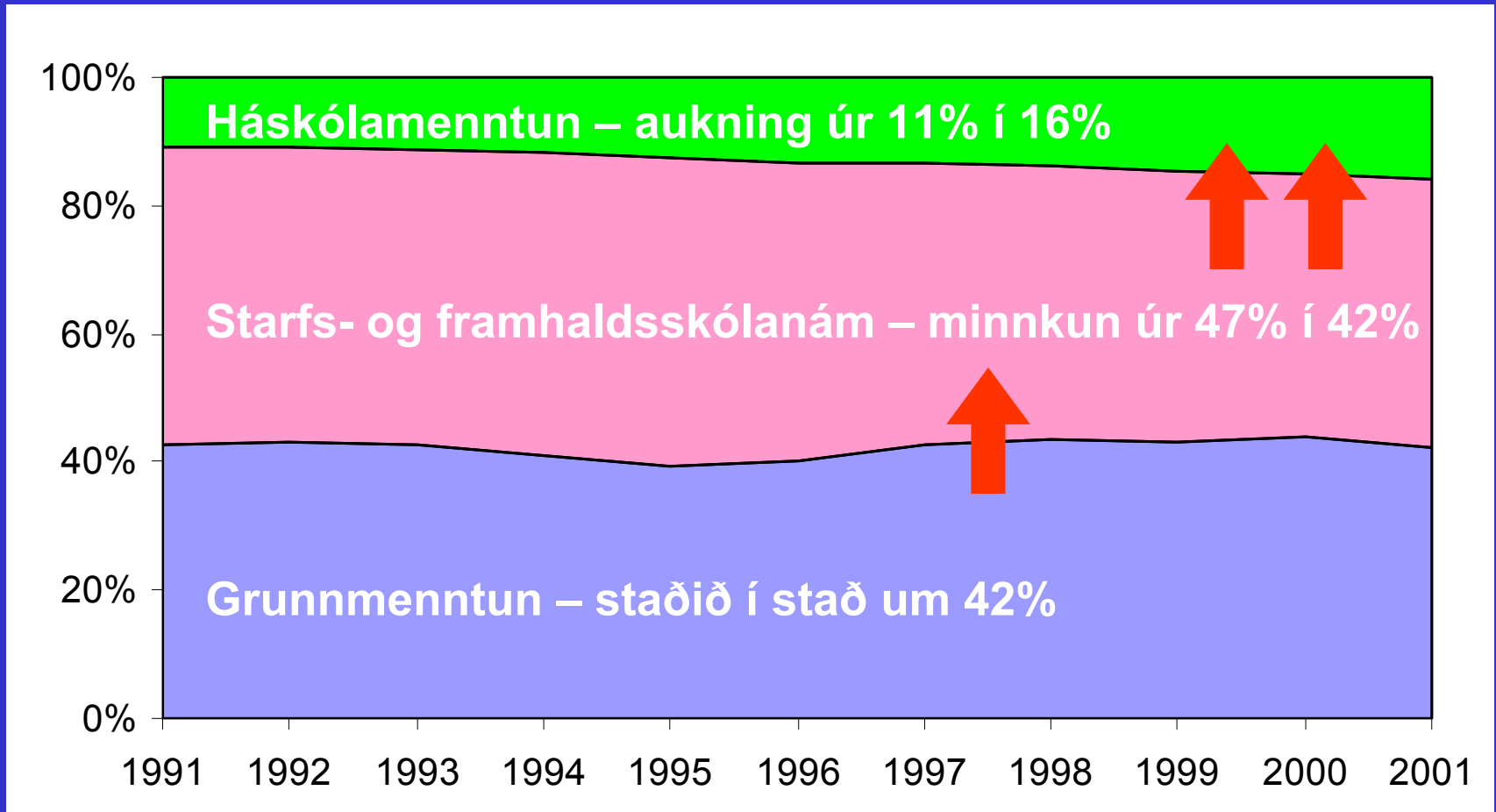

Verði árlegur vöxtur næstu 10 ár sá sami og meðaltal síðastliðinna 5 ára verða nemendur á háskólastigi 33.700 og þar af 19.200 í Háskóla Íslands

Breytt samsetning vinnuafls

Við sama vöxt verða 23% vinnuaflsins á Íslandi vera háskólamenntað eftir 10 ár

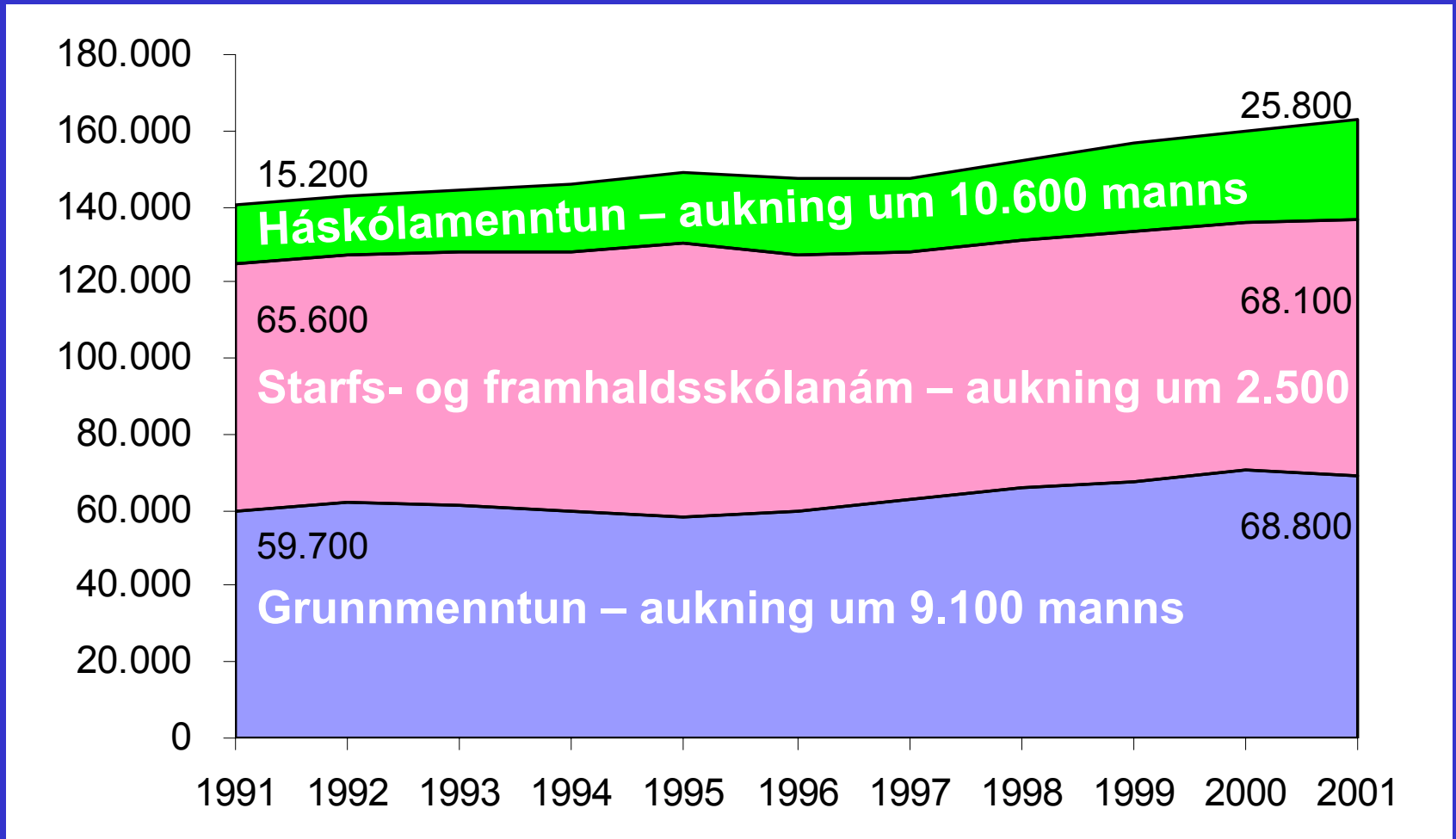

Evrópu eru 23% á aldrinum 35-39 ára með háskólapróf en 16% 55-59 ára árið 2001

Fjölgun háskólamenntaðra

Helmingur af aukningu vinnuaflsins eru háskólamenntaðir einstaklingar

Við sama vöxt verða háskólamenntaðir starfsmenn 41.300 árið 2013

Næstu 10 ár

- Meginverkefni næstu ára er að tryggja atvinnu fyrir æ betur menntað vinnuafli
- Annars verður Ísland eftirbátur annarra landa og menntafólks flyst af landi brott
- Skapa þarf raunverulegt þekkingarþjóðfélag á Íslandi
- Framlag Háskóla Íslands til þess er meðal annars uppbygging Vísindagarða í Vatnsmýrinni

Þekkingarþorp HÍ

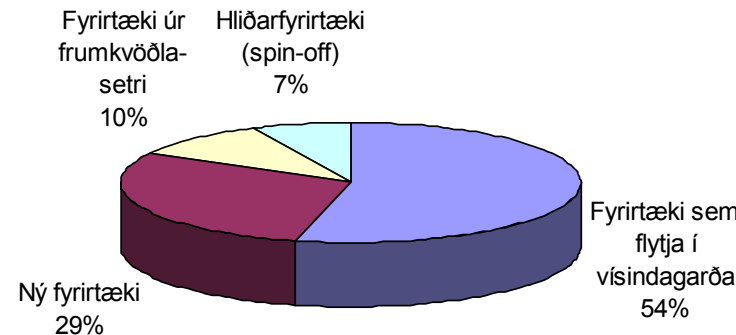
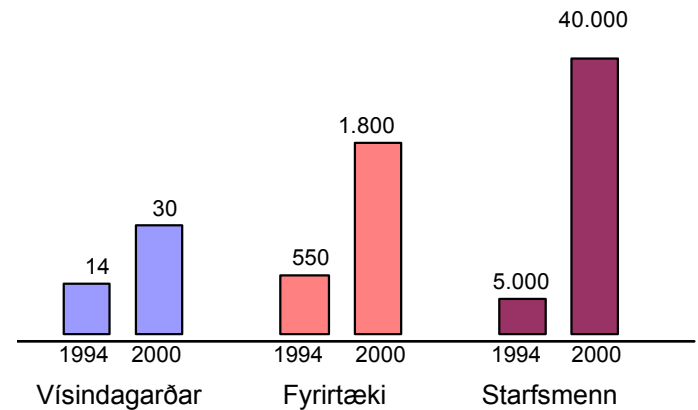
Þekkingarþorp eru þyrpingar rannsóknafyrirtækja sem byggja brú milli háskóla og atvinnulífs og auka verðmætasköpun í samfélaginu með því að:

- skapa vettvang og menningu sem eflir nýsköpun
- bæta samkeppnishæfni þekkingarfyrirtækja, rannsóknarstofnana og háskóla í alþjóðlegu samhengi

Reynsla annarra þjóða

- Flestir sem starfa í vísindagörðum eru háskólamenntaðir
- Í Svíþjóð fjölgaði starfsmönnum í vísindagörðum um 35.000 frá árinu 1994 til 2000
- Um helmingur fyrirtækja í vísindagörðum verða til við nýsköpun eða hefja þar rekstur

Vaxandi atvinna í hugmynda- og hönnunargreinum

Heilsteypt mennta- og rannsókn-
umhverfi skapar skilyrði fyrir öflugra
þróun í:

- Líftækni og upplýsingatækni
- Þjónusta og þróun sjávarútvegs
- Orkuframleiðslu- og jarðfræðiráðgjöf
- Heilsu- og heilbrigðisiðnaði
- Menningar- og menntastarfi

Vaxandi atvinna í menntun og menningarstarfi

Íslenskt mennta- og fræðastarf skapar mikla möguleika fyrir:

- menningartengda ferðapjónustu
- nám fyrir útlendinga
- menningu sem atvinnugrein:
 - listir
 - afþreying
 - frístundir

Hvað skiptir máli?

- fyrir okkur sem þjóð?
- fyrir okkur sem einstaklinga?
- fyrir okkur sem andlegar verur?

Þessari spurningu verðum við að svara skynsamlega: Getum við það?

Markmið fyrir árið 2013

Einbeita okkur að því að skapa:

- gagnsætt og lýðræðislegra stjórnkerfi
- alþjóðlegri og öflugri fyrirtæki
- auðugri og fjölbreyttari mennta- og menningarstofnanir

Og þar með aðstæður fyrir fleiri og meiri ævintýri í atvinnu- og menningarlífi á Íslandi

Vísindagarðar í Vatnsmýrinni

